

G7 NAPOLI: MỘT CUỘC GẶP GỠ VÔ BỐ

Phản những gì trở nên thường xuyên để trở thành nhảm chán, nhất là khi người ta không tâm đầu ý hợp lắm nữa và khi những quyền lợi riêng tư đã lấn lướt những ý nguyên chung. Mặt khác, khi mỗi bên đều phải canh cánh lo âu vì những vấn đề hóc búa nội bộ, thì đề đầu gì còn đủ tâm trí mà bàn việc chung! Có thể nhận định về bầu không khí hội nghị thượng đỉnh G7 Napoli tháng 7.94 như thế. Qua thật, một TT Clinton đang quá bận tâm vì cuộc bầu cử bán phần Thượng viện Mỹ tháng 11 tới mà điều kiện để cho đảng Dân Chủ của ông tiếp tục nắm được đa số lại là một thắng lợi toàn diện về mặt đối ngoại để chứng tỏ rằng ông William Clinton này cũng đáng mặt Tổng thống đệ nhất siêu cường. Các hồ sơ Trung Đông (thỏa

(lúc đó cuộc khủng hoảng dầu hỏa còn nóng bỏng nhân trận chiến Israel-các nước Ả-rập năm 1973) đến các chính sách tiền tệ, viện trợ, nợ nần của các nước thế giới thứ ba...

Một điểm khác khiến cho hội nghị thượng đỉnh G7 Napoli trở nên "què quặt" là chính vào lúc mà cuộc khủng hoảng tiền tệ do việc đồng dollar "phá giá" thì những người đối thoại lại chỉ là những nhà lãnh đạo chính trị chứ không kèm theo những chủ tịch ngân hàng trung ương. Thành ra, như Philippe Ries của AFP nhận định trong bài viết mang tựa đề "Tiền tệ: G7

đi tìm một độ tin cậy đã đánh mất". Xin mở ngoặc đơn về một chi tiết có tính cách báo chí đơn thuần: thường thì các hãng thông tấn, khi phát đi các bản tin đều chỉ cho tác giả ký tắt bằng 3 chữ cái-một hình thức vô danh tính song vẫn mang "manchette" của hãng thông tấn đó, song riêng đối

TỪ HỘI NGHỊ THƯỢNG ĐỈNH G7 NAPOLI ĐẾN HỘI NGHỊ ASEAN BANGKOK

DANH ĐỨC

hiệp hoà bình Israel-Jordanie sắp đi đến chung cuộc), Haiti (đang sắp đi đến một khúc rẽ bất buộc) và nhất là cuộc chiến tranh thương mại với Nhật bản đang đến hồi quyết định. Trong khi đó, người đối thoại với ông Clinton từ Tokyo đến lại quá mới mẻ trong chức vụ Thủ tướng (không đầy 1 tuần) và lại cao niên, sức khoẻ kém: Một Tổng Thống Mitterrand tuổi hạc cũng đã cao, 10 ngày sau phải nhập viện để giải phẫu khối u tuyến tiền liệt lần thứ nhì, tham dự hội nghị lần này là lần chót vì năm tới đây thôi ông sẽ mãn nhiệm kỳ thứ nhì của ông và... phục viên. Một chủ nhà là Thủ tướng Ý Silvio Berlusconi thì đang bối rối vì những vụ hối lộ mà tập đoàn Fininvest do ông làm chủ đang đổ bể tùm lum. Thủ tướng Helmut Kohl cũng đang quan tâm đến những cuộc bầu cử các cấp mà đảng CDU của ông phải đối phó trong tư thế hạ phong, dẫu rằng ông vẫn có thể yên tâm vì đồng mark của nước Đức vẫn đứng vững trong cơn lốc phá giá của đồng dollar. Thủ tướng John Major thì đang điều chỉnh vì nội bộ đảng Bảo Thủ của ông đang khó lòng chống đỡ nổi cuộc bầu cử Quốc hội sắp tới (ông sẽ phải cải tổ nội các vào hạ tuần tháng 7). Với 6 trên 7 vị nguyên thủ như thế, hội nghị G7 Napoli chỉ đưa ra được những tuyên bố chung chung vô thưởng vô phạt trái nghịch hẳn với bầu không khí của hội nghị thượng đỉnh G7 lần thứ nhất ở Rambouillet năm 1975 được triệu tập do sáng kiến của Tổng Thống Pháp thời đó là ông Giscard d'Es- taing với tham vọng 7 nước công nghiệp hàng đầu thế giới sẽ hoạch định ra những đường hướng phát triển siêu-vĩ mô chi phối nền kinh tế thế giới từ giá dầu hỏa

với những nhà bình bút thượng thặng về từng lĩnh vực thì được quyền ký tên ở trên bài viết. Thành ra, bài viết này của Philippe Ries là một bài rất đáng đọc một cách nghiêm ngặt. Philippe Ries viết: "do thiếu vắng các ngân hàng trung ương nên hội nghị thượng đỉnh này bị hạn chế không thể giải quyết "nóng" được sự bất ổn định tiền tệ và tài chính, cụ thể là việc đồng dollar xuống giá cũng như thất bại trong việc thử tìm một sự phối hợp chung đã mất đi sự tin nhiệm. Các thị trường vốn quốc tế, từ tháng 2, đã phải trải qua một "vụ đổ bể thị trường trái phiếu" (krach obligataire), do những đảo lộn trong chính sách tiền tệ của Mỹ. Hậu quả của sự phá giá đồng dollar so với đồng yen là sự lên giá một cách phổ quát mọi tín dụng dài hạn trong thế giới công nghiệp mà, nếu cứ tiếp tục kéo dài, sẽ tạo ra nguy cơ làm yếu đi thậm chí làm băng hoại sự hồi phục kinh tế vốn mới bắt đầu khởi động." Theo Philippe Ries, thật ra từ lâu các nước G7 đã nhất trí để cho tỉ giá đồng dollar "hạ cánh" một cách nhẹ nhàng. Đã có 2 đợt phối hợp can thiệp vì mục tiêu này. Trước hết là thỏa hiệp Plaza năm 1985, kể đến là thỏa hiệp Louvre năm 1987 hầu tạo điều kiện cho đồng dollar "hạ cánh" an toàn trên các thị trường hối đoái. Nếu như trong những ngày này, lấy thí dụ tỉ giá dollar-franc chẳng hạn ở vào mức xấp xỉ 1 dollar 5 francs, thì 10 năm trước đây tỉ giá này là 1 dollar=10 francs; cũng thế, nếu trước kia có lúc 1 dollar 140 yen, thì giờ đây chỉ còn ở ngưỡng 100 yen.

Rất cuộc, các nhà lãnh đạo G7 đã rời Napoli với một thông cáo chung chung kêu gọi cần cộng tác hơn nữa trong việc làm cho các chính sách kinh tế vĩ mô gần gũi nhau hơn (sic!), cần ý thức hơn nữa về việc quốc tế hoá và toàn cầu hoá thị trường vốn để sớm điều chỉnh lãi suất ngắn hạn và dài hạn cùng tỉ giá.

Tin giờ chót khi bài này lên khuôn: Đại diện thương mại Mỹ, Michael Kantor đã loan báo Mỹ sẽ bắt đầu những biện pháp trừng phạt kinh tế Nhật Bản sau khi những thương thuyết cuối cùng hôm thứ bảy 30.7 giữa 2 bên thất bại trong việc làm giảm bớt những thâm thủng mậu dịch của Mỹ đối với Nhật.

HỘI NGHỊ CÁC NGOẠI TRƯỞNG ASEAN - BANGKOK VÀ VIỆT NAM: NHỮNG THÁCH THỨC CHO VIỆC GIA NHẬP

Người viết bài này được may mắn theo dõi cả 3 hội nghị AMM (hội nghị các ngoại trưởng), ARF (Diễn đàn khu vực ASEAN) và hội nghị PMC (Hội nghị hậu-hội nghị các ngoại trưởng) khai diễn từ ngày 22 đến 28.7 vừa qua tại

Bangkok, nên hy vọng sẽ gửi đến quý bạn đọc những ghi nhận và suy nghĩ bước đầu về 3 hội nghị này.

Trước hết, cần thấy rằng một trong những vấn đề thu hút dư luận nhiều nhất ở hội nghị AMM là khả năng Việt Nam sẽ gia nhập ASEAN vào năm tới. Điều 3 của bản thông cáo chung ghi rõ: "Các ngoại trưởng Asean khẳng định sẵn sàng tiếp nhận Việt Nam như là một thành viên của ASEAN đồng thời cũng đã chỉ thị cho các viên chức cao cấp của ASEAN và tổng thư ký ASEAN sớm tiến hành các cuộc tham khảo với các viên chức của Việt Nam về các thể thức thu xếp thích hợp cho việc gia nhập này".

Thời điểm gia nhập là năm tới, có thể được hội nghị AMM (Hội nghị các ngoại trưởng) nhóm họp tại Brunei tháng 7.95 quyết định trước khi hội nghị thượng đỉnh ASEAN nhóm họp vào cuối năm. Song vấn đề đặt ra, theo thiên ý không phải là ngày tháng nào, mà là sự chuẩn bị của chúng ta như thế nào. Vì lẽ gia nhập ASEAN, ngoài các yếu tố chính trị (tinh thần hiệp ước Bali... và vân vân), còn cần được nhìn trong góc độ kinh tế, đồng nghĩa với tham gia AFTA (Khu vực tự do mậu dịch ASEAN). Liệu nền kinh tế với cung cách quản lý, với bộ máy luật pháp cùng tinh thần thượng tôn pháp luật, với tư duy quyết định, với hệ thống ngân hàng, với nền khoa học kỹ thuật, với hạ tầng cơ sở công nghiệp, với tiềm năng vốn và khả năng huy động vốn, với trình độ nhân lực được đào tạo như hiện nay và trong mười năm nữa... sẽ đủ sức để cùng với các nước ASEAN mở cửa hàng rào thuế quan, tự do lưu thông hàng hoá với nhau? Mặt khác, gia nhập ASEAN còn là tham gia các hoạt động của ASEAN. Nếu chỉ tính đến những lĩnh vực hợp tác phi chính trị như "Hợp tác KHKIT", "Hợp tác môi trường", "Hợp tác văn hoá và thông tin", "Hợp tác phát triển xã hội", "Hợp tác kiểm soát ma túy", "Hợp tác trong các lĩnh vực công vụ", "Hợp tác về tài chính ngân hàng", "Hợp tác về thực phẩm, nông lâm nghiệp", "Hợp tác về Kỹ nghệ, Hầm mỏ và năng lượng", "Hợp tác về Vận tải và truyền thông", "Hợp tác về Thương mại và du lịch"... thì, như theo lời Bộ trưởng Nguyễn Mạnh Cẩm trong 1 dịp người viết bài được tiếp xúc, vấn đề là làm sao có đủ nhân sự để cùng tham gia có hiệu quả. Gia nhập ASEAN không hề là một cứu cánh tự thân gia nhập để gia nhập... cũng như khi còn lệnh cấm vận của Mỹ có người mong đợi lệnh giải toả cấm vận như một "phép màu" tháo gỡ những bế tắc! Có 2 điều kiện để cho việc tham gia các hoạt động đó trở nên thiết thực và hữu ích. Theo Bộ trưởng Nguyễn Mạnh Cẩm phải có đủ trình độ Anh ngữ để có thể đối thoại với họ. Và xin mạn phép, theo thiên nghĩ là trình độ trí thức chuẩn hoá theo các mẫu mực quốc tế. Muốn thế, hơn bao giờ hết phải cần có một chiến lược giáo dục, đào tạo tương đương với các chuẩn mực giáo dục của thế giới và khu vực. Một cán bộ giảng dạy đại học phải hội đủ tiêu chuẩn văn bằng, học vị đích thực cũng như sở công trình nghiên cứu thường xuyên, chứ nếu cứ duy trì phương thức "cử nhân dạy chuẩn-cử nhân" thì e rằng sẽ khó theo được cuộc chơi sắp tới. Nếu tôi không lầm, thì điều đang thiếu trong cỗ máy giáo dục và đào tạo của chúng ta là một bộ não gồm những nhà *penseurs* tập hợp trong một "think-tank" để chỉ tập trung nghiên cứu làm sao cho học trò tiểu học đừng bỏ học, để học sinh trung học được học và chỉ cử một cách đúng đắn.

Cái "think-tank" đó cần được đầu tư để có thể thanh hàn suy nghĩ đến một cái gì dài hạn hơn, để nhìn xa trông rộng hơn: từ như ai giảng dạy, giảng dạy cái gì, để làm gì, như thế nào, với những điều kiện và phương tiện như thế nào...? Có lẽ, trong một cái nhìn về tương lai của nền giáo dục cũng nên nhắc đến Descartes, một Descartes khác với một Descartes triết học quá "quen thuộc" với khái niệm *Cogito, ego sum* (Tôi tư duy, tức tôi hiện hữu), một Descartes toán học của "*Discours de la methode*" ("Phương pháp luận") với khái niệm "*tabula rasa*", (xoá sạch mọi thứ) để xây dựng một nền tảng mới tinh nguyên cho nền giáo dục ngõ hầu bắt kịp thời đại. Làm sao để cho mục

tiêu năm 2000 không chỉ là tăng PNB từ 200 lên 400 dollars/đầu người? Vì lẽ đơn giản là: đầu có tăng đôi thì cái PNB đó cũng mới chỉ là... con số lẻ của PNB của thiên hạ, kể cả của các nước ASEAN quanh ta mà dù muốn hay không chúng ta cũng phải tham gia "cuộc chơi" với họ. Mục tiêu đặt ra cho năm 2000 là gì nếu không phải là tìm một con đường phát triển kinh tế, xã hội ngắn nhất song cũng chắc chắn nhất dựa trên việc học tập thực sự, một cách am tường các vấn đề mà thế giới đã từng trải và thành công hoặc thất bại? Công việc đó, thường thì ở các nước phát triển, được giao cho những nhà nghiên cứu đại học (universitaires). Tỉ như lấy thí dụ ở Pháp: năm 1979, do ý thức được sự trễ nãi của Pháp trong lĩnh vực tin học, chính phủ Pháp đã "đặt hàng" các nhà nghiên cứu phân tích ưu, khuyết điểm và phương hướng phát triển ngành tin học. Kết quả là bản phúc trình khổng lồ mang tên hai nhà nghiên cứu tên Nora-Minc và chỉ vài năm sau khi đi theo những khuyến cáo của bản phúc trình này, ngành tin học Pháp đã đuổi kịp phần nào các nước tiên phong khác-tất nhiên, Pháp vẫn phải chịu lép vế trên thị trường tin học vì cái tật cố hữu: giữa "trí" và "hành", giữa "R" và "D" (nghiên cứu và triển khai) vẫn còn một ranh giới quá lớn. Muốn thế, phải tạo điều kiện cho các nhà nghiên cứu trong nước có nhiều điều kiện trau dồi, trao đổi, cọ xát với nền học thuật của thế giới. Từ một chiến lược giáo dục toàn diện đó, được ngân sách quốc gia hậu thuẫn mới mong tìm được con đường phát triển.

TRUNG TÂM PHÁT TRIỂN KINH TẾ THANH NIÊN VIỆT NAM

(Trực thuộc Ủy ban Trung ương Hội liên hiệp thanh niên Việt Nam)

- Quyết định của Bộ trưởng, Chủ tịch Ủy ban trung ương Hội liên hiệp thanh niên Việt Nam cho phép thành lập số 10 QĐ/UBTUH ngày 17.01.1994.

- Giấy thỏa thuận của Ban tổ chức Chính quyền TP.HCM số 115/TCCQ ngày 07.06.1994.

Văn phòng đặt tại số: 145 Pasteur, Quận 3, TP.HCM. Điện thoại: 241044

Tài khoản số: 945.00.00.0803 tại Chi cục Kho bạc Nhà nước TP.HCM.

CHỨC NĂNG HOẠT ĐỘNG

1. Phối hợp với các trung tâm nghiên cứu, trường đại học và công ty Tư vấn Pháp luật-kinh tế để tổ chức bồi dưỡng kiến thức về quản lý kinh tế cho các đối tượng thanh niên, các nhà doanh nghiệp trẻ.

2. Tổ chức nghiên cứu và ứng dụng các đề tài khoa học kinh tế cho các đơn vị, cá nhân (theo đơn đặt hàng). Giúp cho các tổ chức Hội LH Thanh niên các tỉnh, thành phố lập dự án xin vay vốn sản xuất kinh doanh, giải quyết việc làm.

3. Tư vấn cho thanh niên về kinh tế như: thành lập doanh nghiệp tư nhân, xây dựng các đề án phục vụ công tác quản lý tài chính, quản trị nhân sự... tìm kiếm đối tác trong và ngoài nước cho các doanh nghiệp và các thành phần kinh tế khác.

4. Tổ chức hội thảo, triển lãm, hội nghị, tham quan giữa các nhà doanh nghiệp trẻ trong và ngoài nước theo quy định của luật pháp Việt Nam.

Ban giám đốc:

Ông LÊ ĐỨC PHÙNG Giám đốc

Ông NGUYỄN TRUNG DUNG Phó giám đốc